

18.6.2024

Kaupunkitekniiikan keskus
Investoinnit, Suunnittelu
Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS, Ulkoilureittisuunnitelma

KAAVA-ALUEET	LIPPAJÄRVI 62006-62020, 62023-62028, 62030-62032, 62040 LIPPARINNE-NUUNIITTY, 60. kaupunginosa, Laaksolahti korttelit 60016 ja 60068, katu-, virkistys- ja suojelualueet. DALSVIK 60.kaupunginosa, Laaksolahti Siirtolapuutarha-, virkistys- ja vesi- alue VIHERLAAKSO POHJOINEN 61051-61067
PUISTON NIMI:	Vilniemen rantapuisto, Lipparinteenpuisto, Nuuniitty, Pirunkallio ja Kahiseva sekä korttelin 61008 pohjoispuolella oleva LV (venevalkama) alue

1. Hankkeen tausta, lähtökohdat ja perustelut

Lähtökohdat ja luontoarvot

Lippajärven luoteis-, pohjois- ja itäosaan sijoittuvan ulkoilureittisuunnitelman tavoitteena on kehittää ulkoilureittiverkostoa Lippajärven ympäristössä sekä parantaa alueen saavutettavuutta Lippajärven, Laaksolahden, Viherlaakson ja Kauniaisten suunnista.

Suunnittelun lähtökohtana on Espoon kotiseudun ulkoilupolut 2021-30 -ohjelma (Espoon ulkoilureittien yleissuunnitelma), jossa ulkoilun yhteystarpeet Lippajärven pohjoisosassa on tunnistettu ja priorisoitu korkealle prioriteetille. Espoon kaupunginhallitus on käsitellyt kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmaa kokouksessaan 18.01.2021 ja esittänyt, että Lippajärven, Pitkäljärven ja Soukansalmen rantapolkuja/reittejä mahdollisuuksien mukaan aikaistetaan suunnitellen ja toteuttaen ne tapauskohtaisesti luontoarvoja vaalien.

Ulkoilureitit sijoittuvat asemakaavoitetulle puistoalueille Vilniemen rantapuisto, Lipparinteenpuisto, Nuuniitty, Pirunkallio ja Kahiseva ja osin korttelin 61008 pohjoispuolella olevalle LV (venevalkama) alueelle. Lippajärven pohjoisosassa ulkoilureitti kulkee Lippajärven luonnon-suojelualueella, joka on perustettu 1933 linnustonsuojelualueeksi. Lippajärven vesialueella ja osalla ranta-aluetta on rauhoituspäätös voimassa.

Selvitysalueelle laadittiin luontoselvitys vuonna 2023 (Luontotieto Keiron Oy). Rantavyöhyke on arvokasta lintu- ja lepakkoaluetta. Selvityksen mukaan suunnittelualueella ei ole liito-oravan ydinaluetta. Liito-oravalle elinalueeksi soveltuva alue löytyy Nuuniityn koillisosan luonnonsuojelualueen ja Lähderannantien välisestä maastosta. Selvityksessä esiintyvät kaksi kolopuuta jäävät rakentamisalueen ulkopuolelle.

Selvitysalueen pohjoisosan eli Nuuniityn vesialue ja ruovikko sekä siihen liittyvät luhdat ja lehdot, ovat Espoon mittakaavassa erittäin merkittävä linnustoalue. Lippajärven ranta, ruovikko ja avoluhta ovat useiden vesilintujen pesimäalue.

Länsiosan eli Kolkekannaksen puolen puro ja siihen liittyvä ruovikko on toinen linnustoltaan arvokas alue. Itäosan, eli Nuumäen osa-alueen puro ja siihen liittyvät luhta ja lehto, ovat kolmas linnustolle arvokas alue.

Nuuniityn pohjoisosa on luontoselvityksen mukaan viitasammakon levähdysaluetta. Luhdan kaakkoisosassa on luontodirektiivillä rauhoitetun viitasammakon lisääntymisalue.

Järven rannoilla on tehty saukkohavaintoja.

Luontoselvityksen mukaan saalistusalueiden ja muiden lepakoille tärkeiden alueiden rajauksissa on huomioitu tehtyjen havaintojen lisäksi lepakoille soveltuvan elinympäristön laajuus.

Suunnittelualueella sijaitsee olemassa olevia viemäriinjoja, jotka kunnostetaan HSYn toimesta sukittamalla tai uusimalla huonokuntoinen viemäriputki.

Lippajärven keskivesi on tasolla +19.92 Tulvataso +21.0.

2. Suunnitelman sisältö

Puiston toiminnot ja reitit

Suunnitellut reitit muodostavat verkostollisen kokonaisuuden Lippajärven pohjoisosaan. Puistosuunnitelmassa on esitetty kivituhkapintaisia puistoraitteja 1670 metriä ja pitkospuuyhteyksiä 770 metriä. Pitkospuureittien jatkosuunnittelun mitoituksessa huomioidaan myös esteetön reitti. Suunnittelualueelle toteutetaan infokyltit kertomaan aleen luontoarvoista.

Vilniemen rantapuistossa reitti toteutetaan loivaan rantavyöhykkeeseen n 1.2-1.5 metriä leveänä pitkospuureittinä. Pitkospuureitti on saavutettavissa Vilniemen rantapuiston pallokentän pohjois- ja eteläpuolelta kivituhkapintaisina reitteinä. Reitit saattavat olla ajoittain tulvaveden alla. Vilniemen rantapuiston uusia reittejä ei valaista. Puistoon on esitetty lisättäväksi puuistutuksia.

Lipparinteen puistossa ulkoilureitti sijaitsee maastollisesti loivapiirteisemmällä savikolla ja saattaa jäädä tulvakautena tulvaveden alle. Reitti jatkuu Vilniemenpuistosta Kolkekannaksenlaiturin SL-alueen (luonnonsuojelualueen) kohdalle asti pitkospuureittinä. Reitti rakennetaan 1,2m- 1,5m levyisenä. Pitkospuureittiosuutta ei valaista. Ulkoilureitti jatkuu Lipparinteenpuiston rantavyöhykkeessä Nuuniityn puistoon 3 metrin levyisenä kivituhkapintaisena reittinä. Reitti valaistetaan ja reitille asennetaan puistopenkkejä. Reittien rakentaminen ei edellytä merkittävää puuston poistamista. Puistoon on esitetty täydennysistutuksia.

Lipparinteenpuiston pitkospuureittiosuus on saavutettavissa Kolkekannaksen tieltä Lippalaiturin SL alueen (luonnonsuojelualueen) pohjoispuolelta ja Kolkekannaksentienlaiturin SL alueen (luonnonsuojelualueen) pohjoispuolelta.

Pitkospuureitti sijoitetaan Kärrasbäckenin ojassa olevan säännöstelypadon pohjoispuolelle ja reitille asennetaan kaide / suoja-aita.

Nuuniityn puiston pohjoisosassa ulkoilureitti yhtyy Kolkekannaksentielle sekä Sanansaattajanpolulle. Reitti toteutetaan 3m levyisinä valaistuina kivituhkapintaisena reittinä. Reittien linjaus noudattelee olevan viemärilinjaan maastokäytävää. Nuuniityn luonnonsuojelualueen luhta-alueelle, maanpinna yläpuolella olevan kannaksen päälle, toteutetaan pitkospuureitti. Kannaksen alla sijaitsee rakennettu viemärilinja. Pitkospuuyhteys on 1.2-1.5 metrin levyinen eikä sitä valaista. Pitkospuut saattavat jäädä tulva-aikana veden alle. Nuuniityn koillisosassa on kivituhkapintainen, valaistu, 3 metriä leveä reitti, joka sijoittuu nykyisen avouoman itäpuolelle rinteeseen. Reitiltä on yhteydet Lähderannantielle ja rakennetulle Nuuniitynreitille. Nuuniityn luhta-alueelle sijoittuvan luontodirektiivilajin viitasammakon lisääntymispaikka rajautuu pitkospuureittiin.

Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksen (8.5.2024) luonnonsuojelualueen rauhoituksista poikkeamiseen, pitkospuupolun rakentamisen ajoittaminen viitasammakon lisääntymisajan ulkopuolelle, on perusteltua luonnonsuojelulain 78 §:n määräysten näkökulmasta. Lisäksi lausunnossa todetaan että, valaistuksen lisääminen luonnonsuojelualueen sisäpuolelle heikentäisi maastokäytävän soveltuvuutta mm. viiksisipponen saalistukseen. Reitin rakentaminen ei vaaranna luonnonsuojelualueen suojelutavoitteita. Luonnoltaan arvokkaalla ja herkällä lehto- ja luhta-alueella liikkumisen ohjaaminen yhdelle ylläpidettävälle reitille on perusteltua luonnonsuojelualueen käytön kannalta.

Puistoalueille **Nuuniitty** (Nuuniitynkuja)-**Pirunkallio-Kahiseva- korttelin 61008 pohjoispuolella oleva LV-alue** (venevalkama-alue), on suunniteltu kivituhkapintainen 3 m leveä reitti, joka sijoittuu useita metrejä järven pintaa korkeammalle, pääosin hiekka- ja moreeniperäiseen maastoon. Nuuniityllä Lähderannantieltä Pirunrajalle välisellä osuudella reitti noudattaa pääosin olemassa olevan viemärilinjaan maastokäytävää.

Reitille on yhteydet Nuuniitynkujan päästä, Pirunrajalta ja Tuokkoston päästä. Nuuniitynkujan pohjoispäähän ja Pirunrajan länsipuolelle on suunniteltu portaat. Reitin linjaus edellyttää muutaman puun poistamista Nuuniitynpuistossa (välillä Nuuniitynkuja- Nuuniitynpolku, paa-luväli 350-550). Reitille asennetaan valaistus ja puistopenkkejä.

Rakennukset ja rakenteet

Lipparinteenpuistossa sijaitseva, Kolkekannaksentien ali johtavaan Kärrasbacken nimiseen ojaan rakennetun säännöstelypadon reitin puolelle asennetaan suoja-aita tai kaide.

Puistoalueilla on lisäksi muita rakenteita, kuten esim. aitoja ja muureja, jotka poistetaan. Lippajärven rannassa olevat yksityiset laiturit eivät ole sisältyneet suunnitelmaan.

3. Tutkitut vaihtoehdot

Suunnittelun aikana tutkittiin reiteille erilaisia linjausvaihtoehtoja alueen rakennettavuus, tulvatilanne ja luontoarvot huomioiden.

Reittilinjauksissa on otettu huomioon alueen alueella oleva arvokas eläimistö Luontotieto Keiron Oy:n luontoselvityksen 2023 pohjalta. Suunnitelmasta pyydettiin Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto Lippajärven luonnonsuojelualueen suojelumääräyksistä poikkeamista varten (15.4.2024 ja saatiin 8.5.2024). Lausunto mahdollistaa luvan mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymisen. Lausunnossa esitetyt toimenpiteet on otettu puistosuunnitelmassa huomioon.

4. Suunnitelman vaikutukset

Suunnitelmassa esitetyt ulkoilureitit on sijoitettu mahdollisimman etäälle rantavyöhykkeestä, jotta linnustolle ja lepakoille sekä muille eliöstöille tärkeätä kasvillisuutta säätyy mahdollisimman paljon. Uudet reitit on sijoitettu mahdollisuuksien mukaan viemäriinjojen päälle, jotta rakentamisen vaikutukset luonnontilaiseen ympäristöön vähentyy. Reittien rakentamisessa toteutetaan myös pitkospuuosuuksia.

Viitasammakon esiintymisalueeseen rajatut pitkospuureittijakso toteutetaan olevan kannaksen päälle. Rakentaminen ajoitetaan viitasammakon lisääntymisajankohdan ulkopuolelle.

Lepakot liikkuvat varsin laajasti, jonka perusteella ulkoilureitin sijoittaminen rantavyöhykkeeseen voidaan toteuttaa ilman että lepakoesiintymät vaarantuisivat. Kivituhrakapintaiset reittiosuudet valaistaan led-valaisimia käyttämällä, jolloin valaistuksen suuntausta ja himmennystekniikkaa on mahdollista ohjata ja säätää esim. lepakoiden esiintymisalueella. Valaistusta ei esitetä luonnonsuojelualueelle.

Reittien varrelta poistetaan vain vähän puustoa ja reittien tasaus sovitetaan maastoon pienin täytöin ja leikkauksin. Suunnittelualueelle on esitetty täydennysistutusta tukemaan mm. liito-oravayhteyksien toimivuutta.

Reitistön rakentamisella ohjataan virkistysalueen käyttö ja liikkuminen yhdelle rakennetulle reitille. Tällä pyritään säästämään herkän maaston kulumisen ja eliöstön häiriintyminen mahdollisimman vähäisenä. Alueelle asennettavilla opastauluilla kerrotaan alueen arvokkaasta ympäristöstä.

5. Kustannukset

Puistojen yhteenlasketut rakennuskustannukset ilman arvonlisäveroa ovat yhteensä noin 1.35 milj €.

Ylläpitokustannusten muutoksia syntyy hoitoluokan muutoksista n. 5000 €

6. Vuorovaikutus

Lippajärven ulkoilureiteista järjestettiin alueen asukkaille suunnattu nettikysely loppuvuoden 2022 aikana. Kyselyyn saatiin 721 vastausta, Vastaajista noin 65% kannatti ja 35% vastusti Lippajärven pohjoisosien ranta-alueiden kehittämistä ulkoilureittikäyttöön.

Suunnitelmaluonnos on Ota kantaa.fi sivuilla kommentoitavana 9.9.2024 -30.9.2024 välisenä aikana.

7. Muuta

Suunnitellut reittiyhteydet on tavoitteena rakentaa vuosien 2025-2026 aikana.